

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMISJA

OPINIA KOMISJI

z dnia 27 maja 2008 r.

w zastosowaniu art. 7 dyrektywy 98/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wprowadzonego przez Finlandię zakazu dotyczącego kombajnu zrębowego noszącego znak towarowy HARVERI MD-2007-144

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2008/C 131/01)

1. Powiadomienie wystosowane przez władze fińskie

Artykuł 2 ust. 1 dyrektywy 98/37/WE w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do maszyn stanowi, że państwa członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki w celu zagwarantowania, aby maszyny objęte zakresem dyrektywy mogły być wprowadzane do obrotu i oddawane do użytku wyłącznie wówczas, gdy nie zagrażają zdrowiu i bezpieczeństwu osób lub, w stosownych przypadkach, zwierząt domowych oraz mienia, jeżeli są prawidłowo zainstalowane i konserwowane oraz użytkowane zgodnie z zamierzonym przeznaczeniem.

Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy stanowi, że jeżeli państwo członkowskie stwierdzi, że maszyny noszące oznakowanie „CE” i używane zgodnie z zamierzonym przeznaczeniem mogą zaszkodzić bezpieczeństwu osób oraz, w stosownych przypadkach, zwierząt domowych lub mienia, podejmuje ono wszelkie niezbędne środki mające na celu wycofanie takich maszyn z obrotu, zakaz wprowadzania ich do obrotu, oddawania do użytku lub eksploatacji, albo ograniczenia swobodnego przepływu tych produktów. Państwo członkowskie niezwłocznie powiadamia Komisję o każdym takim środku, podając uzasadnienie swojej decyzji.

W dniu 5 listopada 2007 r. władze fińskie powiadomiły Komisję Europejską o środku zakazującym wprowadzania do obrotu kombajnu zrębowego noszącego znak towarowy HARVERI, produkowanego przez Oy RCM Harvester Ltd, z siedzibą w Finlandii: Aakkulantie 46, FI-36220 Kangasala.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 dyrektywy Komisja, po przeprowadzeniu konsultacji z zainteresowanymi stronami, stwierdza, czy uznaje podjęty środek za uzasadniony, czy też nie. W przypadku gdy podjęty środek zostanie uznany za uzasadniony, Komisja niezwłocznie powiadamia o tym państwa członkowskie, tak aby

mogły one podjąć wszelkie stosowne środki w odniesieniu do przedmiotowej maszyny zgodnie ze swymi zobowiązaniami wynikającymi z art. 2 ust. 1.

2. Uzasadnienie władz fińskich

Kombajn zrębowy marki HARVERI, którego dotyczy podjęty przez władze fińskie środek, jest małym kombajnem zrębowym stosowanym do celów przeredzania lasów. Maszyna, osadzona na samobieżnym podwoziu terenowym, wyposażona jest w umieszczone na przedzie przegubowe ramię uzbrojone w urządzenie tnące. Do funkcji maszyny zalicza się wycinanie drzew, obcinanie gałęzi, rżnięcie pni na kłody, ładowanie kłód do kosza umocowanego na podwoziu, przewożenie kłód i rozładunek wprost na podłoże poprzez przechylenie kosza na bok. Pieszy operator obsługuje wszystkie funkcje maszyny za pomocą radiowego systemu zdalnego sterowania.

Zastosowanie zakazu przez władze fińskie było motywowane faktem, że maszyna nie spełnia następujących zasadniczych wymogów w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa określonych w załączniku I do dyrektywy 98/37/WE.

1.1.2. Zasady bezpieczeństwa kompleksowego

Producent nie wykazał, że projekt i budowa maszyny uwzględniają zasady bezpieczeństwa kompleksowego zgodnie z określonym porządkiem ważności.

1.3.1. Stabilność

Nie zostały zapewnione dostateczne środki zabezpieczające operatora przed ryzykiem zmiążdżenia przez maszynę w wypadku przewrócenia się maszyny w trakcie pracy na wyboistym i pochyłym terenie.

1.3.2. i 3.4.2. Ryzyko wystąpienia uszkodzenia lub rozerwania podczas pracy i 1.3.3. Ryzyko powodowane przez przedmioty spadające lub odrzucane

Nie zostały podjęte dostateczne środki zabezpieczające operatora przed ryzykiem zranienia przez padające drzewa oraz przed uderzeniem przez odrzucane przedmioty w rodzaju elementów piły łańcuchowej w razie jej rozerwania w trakcie pracy.

3.2.1. Stanowisko kierowcy

Nie zostały podjęte dostateczne środki zabezpieczające przed zajęciem przez operatora — w celu uzyskania lepszej widoczności — stanowiska innego niż wskazane w instrukcji przez producenta.

3. Uwagi producenta

Pismem z dnia 26 listopada 2007 r. Komisja zwróciła się do producenta z prośbą o przedstawienie uwag na temat środków zastosowanych przez władze fińskie.

W odpowiedzi z dnia 14 grudnia 2007 r. producent przesłał pisemne wyjaśnienia oraz kopie dwóch oświadczeń złożonych na poparcie odwołania zaskarżającego wydany zakaz, wniesionego do fińskiego najwyższego sądu administracyjnego. W dniu 29 stycznia 2008 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli producenta i służb Komisji.

Producent utrzymywał, że maszyna została zaprojektowana i wykonana w zgodzie z zasadami bezpieczeństwa kompleksowego, określonymi w punkcie 1.1.2 załącznika I do Dyrektywy 98/37/WE.

W odniesieniu do stabilności maszyny producent stwierdził, że została ona wyposażona w zawieszenie pozwalające na utrzymanie stabilności podwozia również na nierównym gruncie, a prędkość maksymalna urządzenia została fabrycznie ograniczona do 3,7 km/h.

W odniesieniu do zagrożenia uderzeniem przez odrzucone przedmioty oraz ryzyka rozerwania w trakcie pracy producent zauważył, że tym zagrożeniem zapobiega osłona zabezpieczająca wokół urządzenia tnącego. Urządzenie tnące, w jakie wyposażono kombajn zrębowy marki HARVERI, wraz z osłoną zabezpieczającą, stanowiło podzespół identyczny ze stosowanym w wielu innych odmianach kombajnów zrębowych. Jak wskazuje doświadczenie praktyczne, jest ono bezpieczne i pewne w działaniu.

W odniesieniu do stanowiska kierowcy producent zapewniał, że instrukcja zawiera ściśle wskazówki dotyczące bezpieczeństwa użytkownika maszyny oraz wymaganego przeszkolenia operatora.

Producent poinformował Komisję o trwających pracach nad nowym modelem kombajnu zrębowego, wyposażonym

w urządzenie zapobiegające uruchomieniu maszyny w sytuacji, gdy urządzenia zdalnego sterowania znajdują się w odległości nie przekraczającej określonego dystansu. Producent stwierdził natomiast, że spełnienie tego warunku nie było technicznie możliwe w czasie opracowania i wprowadzenia do obrotu oryginalnego kombajnu zrębowego HARVERI.

4. Spostrzeżenia Komisji

W odpowiedzi na zgłoszone przez władze fińskie niezgodności, Komisja pragnie poczynić następujące spostrzeżenia.

1.1.2. Zasady bezpieczeństwa kompleksowego

Jak stanowi punkt 1.1.2 lit. a) załącznika I do Dyrektywy 98/37/WE, przedsięwzięte przez producenta środki muszą mieć na celu wyeliminowanie wszelkiego ryzyka wypadku w okresie całego założonego okresu eksploatacji maszyny, nawet wówczas, gdy ryzyko wypadku może powstać w wyniku możliwych do przewidzenia sytuacji odbiegających od normy. Zgodnie z lit. b) tego samego punktu środki minimalizujące ryzyko i środki ochronne mają pierwszeństwo nad informowaniem użytkowników o pozostałych istniejących ryzykach i o wymaganiach w zakresie szkoleń. Z kolei pkt 1.1.2 lit. c) przewiduje, iż podczas projektowania i wykonywania maszyny oraz podczas opracowywania instrukcji producent musi wziąć pod uwagę nie tylko normalne użytkowanie maszyny, ale także zastosowania, których w sposób uzasadniony można się spodziewać, a maszyna musi zostać zaprojektowana w sposób zapobiegający jej wykorzystaniu odbiegającemu od normy, jeżeli takie zastosowanie stanowiłoby zagrożenie.

Zdaniem Komisji zgodność z wymienionymi wymaganiami należy oceniać w kontekście podejmowanych środków zmierzających do spełnienia następujących poniżej zasadniczych wymogów w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa.

1.3.1. Stabilność

Punkt 1.3.1 załącznika I wymaga, co następuje: maszyny, ich wyposażenie i części składowe muszą być zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby były wystarczająco stabilne podczas eksploatacji w przewidywanych warunkach działania (z uwzględnieniem, w razie potrzeby, również i warunków klimatycznych), bez ryzyka wywrócenia się maszyny, upadku z wysokości lub nieoczekiwanego przemieszczenia.

W tej kwestii Komisja stwierdza, że podwozie i zawieszenie kombajnu zrębowego HARVERI zostały zaprojektowane w sposób pozwalający utrzymać stabilność maszyny w trakcie jazdy i pracy na nierównym terenie. Zdaniem Komisji władze fińskie nie wykazały niezgodności kombajnu zrębowego HARVERI z tym wymaganiami. Pomimo środków, jakie przedsięwziął producent, pozostaje jednak pewne ryzyko upadku lub wywrócenia maszyny na szczególnie stromej pochyłości terenu.

1.3.2. i 3.4.2. Ryzyko wystąpienia uszkodzenia lub rozerwania podczas pracy

Wymóg dotyczący ryzyka uszkodzenia podczas pracy określony w pkt 1.3.2 przewiduje, że różne części maszyn i wyposażenie je łączące muszą być zdolne do wytrzymania obciążeń, którym podlegają podczas eksploatacji zgodnej z zamierzeniami producenta. W przypadku gdy mimo podjętych środków ostrożności niebezpieczeństwo pęknięcia lub rozerwania nadal występuje, części ruchome muszą być zamontowane i umiejscowione w taki sposób, aby w przypadku rozerwania się ich odłamki pozostawały wewnątrz osłony. Pkt 3.4.2, dotyczący ryzyka rozerwania maszyn ruchomych w trakcie pracy, stanowi, że obracające się z dużą prędkością części maszyn, które mimo podjętych środków mogą pęknąć lub rozpaść się, muszą być umocowane i chronione tak, aby w razie rozerwania ich odłamki zostały przechwycone, a w przypadku braku takiej możliwości, aby nie zostały odrzucone w kierunku stanowiska kierowcy lub obsługi

W tym względzie Komisja stwierdza, że w celu zapobieżenia ryzyku związanemu z rozerwaniem piły łańcuchowej podczas pracy, elementy tnące kombajnu zrębowego HARVERI osłonięte są osłoną zabezpieczającą w stopniu umożliwiającym funkcjonowanie maszyny. Zdaniem Komisji władze fińskie nie wykazały niezgodności kombajnu zrębowego HARVERI z tym wymaganiem. Pomimo środków, jakie przedsięwziął producent, utrzymuje się jednak pewne ryzyko rozerwania maszyny podczas pracy.

1.3.3. Ryzyko powodowane przez przedmioty spadające lub odrzucane i 3.2.1. Stanowisko kierowcy

Zgodnie z wymogiem pkt 1.3.3 załącznika I konieczne jest podjęcie środków ostrożności mających na celu zapobieżenie zagrożeniom powodowanym przez przedmioty spadające lub odrzucane (np. przedmioty obrabiane, narzędzia, wióry, odłamki, odpady itp.). W szczególności pkt 3.2.1 załącznika I stanowi, że widoczność ze stanowiska kierowcy powinna być wystarczająca, aby mógł on sterować urządzeniem i jego częściami w przewidzianych warunkach użytkowania przy zachowaniu całkowitego bezpieczeństwa własnego i osób narażonych.

Komisja stwierdza w tym względzie, że skoro niemożliwe jest całkowite osłonięcie elementów tnących w czasie pracy kombajnu zrębowego HARVERI, nie do wyeliminowania pozostaje ryzyko związane z odrzuceniem fragmentów w razie rozerwania piły łańcuchowej. Instrukcja producenta wskazuje, że prędkość piły łańcuchowej w czasie pracy sięga 35 m/s, a nawet więcej, gdy piła nie styka się z drewnem, a odłamek rozerwanego łańcucha ma równie wielką energię kinetyczną, jak pocisk z krótkiej broni palnej. Instrukcja podaje, że ryzyko poważnych, a nawet śmiertelnych obrażeń istnieje w strefie roboczej położonej w przestrzeni wytyczonej kątem 60° po obu stronach osi narzędzi tnących.

Komisja zwraca ponadto uwagę na istniejące ryzyko związane ze spadającymi przedmiotami. Według instrukcji producenta w trakcie wycinki drzew istnieje ryzyko upadku drzewa w nieoczekiwanym kierunku zależnie od jego masy lub nachylenia, pod wpływem wiatru, śniegu lub innych drzew, na skutek

awarii części maszyny lub błędu obsługi. Komisja stwierdza, że również operator jest narażony na ryzyko uderzenia padającymi kłodami, w szczególności w trakcie ich rozładunku na podłożu poprzez przechylenie umocowanego na podwoziu kosza.

Poza tym Komisja stwierdza, że istnieje ryzyko zmiążdżenia operatora w przypadku upadku lub wywrócenia maszyny na szczególnie stromej pochyłości terenu.

Instrukcja producenta wskazuje, że operator korzystający z urządzeń zdalnego sterowania musi stać w bezpiecznej strefie sterowania. Strefa sterowania jest oddalona o około 2 metry od tyłu maszyny i o ok. 4 metry od boków maszyny. Ponadto, zgodnie z ostrzeżeniem zawartym w instrukcji, operator nigdy nie powinien ustawiać się w strefie operacyjnej przed kombajnem czy też w osi cięcia piły łańcuchowej w trakcie wycinki drzew lub rżnięcia kłód.

Zdaniem Komisji można racjonalnie oczekiwać, że pomimo tych ostrzeżeń i instrukcji operator zechce wyjść poza bezpieczną strefę sterowania i stanąć w zagrożonej pozycji, by uzyskać lepszy widok na części tnące w trakcie wycinki albo rżnięcia, lub też na trasę pojazdu w czasie przejazdu. Komisja nadmienia w tej kwestii, że broszura reklamowa kombajnu zrębowego HARVERI przekazana przez władze fińskie zawiera trzy zdjęcia pracującej maszyny, na których operator urządzenia stoi blisko maszyny — poza bezpieczną strefą sterowania określoną w instrukcji. Komisja stwierdza, że kombajn zrębowy HARVERI nie został zaprojektowany ani wykonany w sposób zapobiegający takiemu nietypowemu sposobowi użytkowania, co jest wymagane w pkt 1.1.2 lit. c) załącznika I, skoro urządzenia zdalnego sterowania pozwalają na sterowanie maszyną z dowolnego miejsca wokół maszyny.

Komisja pragnie przypomnieć, że zgodnie z drugą uwagą wstępną do załącznika I, biorąc pod uwagę obecny stan techniki, spełnienie celów określonych przez ustanowione dyrektywą zasadnicze wymogi w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa może być niemożliwe. W takim przypadku maszyna musi być zaprojektowana i wykonana w sposób zapewniający, na ile to możliwe, zbliżenie się do tych celów.

Komisja zwraca uwagę na fakt, iż zgodnie z właściwą dla kombajnów zrębowych ujednoczoną normą EN 14861:2004, maszyny te muszą być wyposażone w kabinę, osłonę przed spadającymi przedmiotami, elementy chroniące przed wywróceniem się maszyny oraz osłonę operatora przed zagrażającym mu niebezpieczeństwem w przypadku upadku lub wywrócenia maszyny oraz przed upadającymi lub odrzuconymi przedmiotami. Chociaż norma ta została wprowadzona po tym, jak opracowano pierwotny model kombajnu zrębowego HARVERI i wprowadzono go na rynek, jakkolwiek stosowanie tej normy pozostaje dobrowolne i nie obejmuje ona specyfikacji maszyn sterowanych zdalnie, Komisja uznaje zawarte w niej wskazówki za elementy dostarczające informacji o obecnym stanie techniki, które, producent kombajnów zrębowych powinien wziąć pod uwagę, i że rozwiązania alternatywne zapewniające spełnienie zasadniczych wymogów bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawartych w załączniku I powinny zapewniać ochronę na poziomie przynajmniej równoważnym z wymaganym przez właściwe zharmonizowane normy.

Ponadto Komisja stwierdza, iż nawet wobec braku — z chwilą projektowania i wprowadzenia na rynek pierwotnego modelu kombajnu zrębowego *HARVERI* — dostępnych środków technicznych pozwalających na zapobieżenie użytkownikom systemu zdalnego sterowania w niebezpiecznej strefie, obowiązkiem producenta jest uwzględnianie najnowszych postępów techniki dotyczących maszyn, jakie zamierza on wprowadzić na rynek, w celu zbliżenia się do celów określonych przez zasadnicze wymogi w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa.

5. **Opinia Komisji**

W świetle przedłożonej dokumentacji oraz uwag zainteresowanych stron Komisja uważa, że władze Finlandii stwierdziły niezgodność kombajnu zrębowego noszącego znak towarowy *HARVERI* z zasadniczymi wymogami w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa punktów 1.3.3 i 3.2.1 w powiązaniu ze spostrzeżeniem wstępnym 2 oraz z zasadniczymi wymogami

w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa punktu 1.1.2 załącznika I do dyrektywy 98/37/WE, oraz że niezgodności te stwarzają ryzyko poważnych, a nawet śmiertelnych obrażeń operatorów maszyny.

Po przeprowadzeniu wymaganej procedury Komisja uznaje zatem, że zakaz wprowadzony przez władze fińskie jest uzasadniony.

Sporządzono w Brukseli, dnia 27 maja 2008 r.

W imieniu Komisji
Günter VERHEUGEN
Wiceprzewodniczący